

gatásáért hálás. Ám mindez a háttér önmagában nem garantálná a kiadvány irodalmi igényességét.

Heaney költészetének legmarkánsabb vonása a felidézett tárgyi emlékek (néha olyan egyszerű tárgyaké, mint egy rezsólap vagy egy hordszék) allegorikus fordulat útján metafizikai tapasztalattá nemesítése. Így lesz a kötetnyitó versben (*Ásás*) az ősökre emlékező költő kezében a toll a múltba ásás eszköze, és ilyen fordulattal közli az *Éjféli* című versben a farkasok kipusztulásán lamentálva saját önmeghatározását: „S nincs lihegés, nyüszítés, / Gőzölgés. Torkomban / Pórázon a nyelv”.

Seamus Heaneyt fordítani – annak ellenére, hogy nem alkalmaz szigorúan kötött versformákat – nem egyszerű: a magyar fordítás, ahogy az eredeti is, valamiképpen több kell legyen, mint prózai mondatok sorokba tördelése. Épp ebben a vonatkozásban szúr szemet például a Sweeney-ciklus versei között, hogy Mesterházi Mónika fordításában a bevezető gondolatokat követő „verssorok” még dikcióban sem válnak el a felvezető mondatok prózájától. Hasonlóképpen, az *Újra Glanmore* című, hét részből álló hosszabb vers azon öt része, amelyek (korábbi) Géher István-fordítás alapján kerültek a kötetbe, felülmúlják Gerevich András fordításait, aki a két kiegészítő részt jegyzi, és a Takács Zsuzsa-fordítást

idéző hosszabb vendégszöveg is kiemelkedik a *Kálváriasziget* szövegek környezetéből. Sajnálatos módon a bőséges válogatásból adódóan közepszerű versek is helyet kaptak a kötetben, lásd például a nyolcoldalas *Mükénéi őrt*. Mégis: összességében a három fordító-szerkesztő – kiváltképpen pedig Imreh András – „friss” fordításai egyáltalán nem maradnak le a Tandori Dezsőtől a kötetbe válogatott korábbi fordítások mögött.

TÁRNOK ATTILA

(*Szerkesztette Gerevich András, Imreh András és Mesterházi Mónika, Kalligram Kiadó, Pozsony, 2010, 384 oldal, 2900 Ft*)

MAGYARI ANDREA: *Sztori*

Magyari Andrea, noha már jó ideje jelen volt folyóirat-irodalmunkban, első verseskötetével csak 2010-ben jelentkezett. A számos publikáció után megjelent *Sztori* című karcsú verseskötet, ez előre kijelenthető, nem terjedelmével hívja fel magára a figyelmet. Fedelével annál inkább. A borítón ugyanis az 1908-ban született María de los Remedios Varo Uranga festménye látható. A kép címe: *Celestial Pabulum (Égi táplálék)*. A magára hagyott nőalak a felhők közé magasodó toronyban ka-

nállal eteti a kalitkába zárt, mégis fényforrásként üzemelő Holdat. A kép lényege azonban a nőalak előtti darálóban lelhető fel: a szerkezet felülről kapja a mennyei-égi táplálékot, a fényt. Remek ez a borítóválasztás, érdemes a képet külön is tanulmányozni, s egybevetni, együtt olvasni a szövegekkel.

Ütközötér – poétikai és egyéb értelemben. Magyarai Andrea első verseskönyve legfontosabb, identifikációs kérdéshalmazának előterében a női sorsmintázatok újbóli átlényegítései állnak. Puskin Tatjánája, Virginia Woolf, Sylvia Plath. Ismerősnek tűnő tulajdonnevek. Ellentétben mondjuk azzal a pszichiátriai kezelés alatt álló pácienssel, Madame I-vel, aki testtudatát veszítve folyamatosan arra kényszerült, hogy megérintse magát. Ellenkéntben Sophia Porterrel, ezzel a meggyőző-megtévesztő szimulákrummal, aki csak és kizárólag itt létezik, e kötet lapjain. Fiktív figurák, hús-vér elődök, nők és nők, költészet és költészetek. De semmi elszabaduló polifónia. Magyarai egy hanggá gyúrja anyagát, egyetlen aposztrofikus arzenállá szervezi versei ihletőit. A szabad metrum primátusa, a könnyed, néhol csevegő stílus mögött azonban tét van; annak tétje,

hogy a fiziológiai igényű élvezetboncolás (különösen az első ciklusban, a *biopszia* verseiben), valamint a kontemplatív, affirmatív magatartás fokozatos érvényre juttatása (a második, *mondja [megballgatott monológok]* címűben) eléri-e célját: az önfeloldozást.

Ez a kényszer, a boncolás folyamatos kényszere, s az ebből leszűr, lepárolt gondolatalakzatok jelennek meg verssé transzponálódva a kötetben. A csodálatos az, hogy ebből Magyarai Andrea mégis meggyőzően személyes alanyiságot állít elő, amely azonban a mintázat felé tendál, folyamatosan fenntartva a dialogicitás megrázó, termékenyítő, alternáló jelentéshálóját.

Nemcsak a végeredményt látjuk, hanem alakulását is. Meggyőződésem, hogy a cím detrakciós alakzatot rejt. A sztori a megidézett elődnél, Ted Hughesnál így olvasható: „A hangod, sürgető jövőjét / Rámruházni. Visszanézek / A nyomtatott betűkre. / Tíz éve halott vagy. Csak sztori. / A tied. Az enyém.” (*A látogatás*, Lázár Júlia fordítása.) Mindezt azért szükséges idézni, mert a vers a kötet pseudo-címadó versével alludál (*a tied. az enyém.*). Magyarai Andrea kötete éppen arról szól, hogy mindaz, ami velünk történik,

nem csak sztori. Bonyolultabb, meghatározatlanabb, artikulálatlanabb halmazok esetleges szövedéke, amiből narratív eljárások segítségével mégis teremthetünk irodalmat, költészetet, öngazolást, bármit. A címadó vers pedig az előzetes narratívák, szövegek ismeretében kérdez rá saját magára: „kinek a története tulajdonképpen. az én sztorim. a te sztorid. az én / sztorija, az énünké, ahogy változott, ahogy kimaródott / az arcod helye a retinámon, vagy hogy a túlsó oldalon akár / kimutatható lenne egy miniatűr. én hol vagyok meg / neked?” (*a tied. az enyém. 1. a sztori*).

A fent citált Hughes-kötet, a *Születésnap levelek* tonalitása, tágban: a Ted Hughes – Sylvia Plath nexus végigvonul a könyvön. A veszteség, az elválás, a szerelem kioltódása, a gyászmunka, egyáltalán: bármilyen emberi veszteség érdekes lehet itt. Az érdeklődés mögött természetesen az a felismerés húzódik meg, hogy ennek a folyamatos felszámolásnak a hátterében teremtő-őrző szándék rejlik. Ezért lesznek a versek alapvetően eseményszerűek; a meg-megszakított cselekményesség, a lírai reflexiók izgalmas, élvezetes tereppé formálják a kötetet.

SÜTŐ CSABA ANDRÁS

(*Parnasszus Könyvek, Budapest, 2010, 54 oldal, 980 Ft*)

PALÁGYI LÁSZLÓ: *Határon innen*

Palágyi László fiatal felvidéki költő első kötete mindenképpen ígéretes, figyelemre méltó pályakezdés, amely talán megérdemel néhány méltató és bíráló mondatot, s némi elfogulatlan, érzékeny figyelmet.

A Napkút Kiadó fiatal költőket bemutató *Pályá!* című sorozatának harmadik darabja vékony, világosbarna verseskötet, mely két nagyobb egységre oszlik. Az első, *Gyufák* című ciklus klasszikusabb értelemben vett, versszerűen tördelt szabadversekből áll, míg a második, *Egy pobárnai vízfőzőn* című egység tíz lírai tárcanovellát/prőzavert foglal magában.

Palágyi László költészetének alapélménye az izoláltság, az idegenség, ugyanakkor az identitáskeresés. A jórészt önéletrajzi élményeken alapuló versek olyan valóságos költészetet teremtenek, melyben a fiatal értelmiségi a világban való helyét keresi. Az alapélményhez tartozik persze a felvidéki születés, az anyaországban való otthonos idegenség érzete is. Palágyi őszintén, a legtöbb esetben felesleges pátosztól és sallangoktól mentesen nyilatkozik meg, verseit pedig éppen ez az autentikus hangnem teszi ígéretessé, működőképpé. Az identitáskereső líra mellett persze fel-feltűnnek szerelmes versek is – például a *hozzád*